

На основу члана 5. став 2. Закона о признавању сорти пољопривредног биља („Службени гласник РС”, број 30/10),

Министар пољопривреде и заштите животне средине доноси

ПРАВИЛНИК

О МЕТОДАМА ИСПИТИВАЊА СОРТИ КРМНИХ РЕПИЦА (*Brassica rapa L. var. silvestris (Lam) Briggs*), СТОЧНОГ КЕЉА (*Brassica oleracea L. convar. acephala (DC)*) И ОСТАЛИХ КРСТАШИЦА РАДИ ПРИЗНАВАЊА СОРТЕ
(Објављено у „Службеном гласнику РС”, број 68/15 од 4. августа 2015. године)

Члан 1.

Овим правилником прописују се методе испитивања сорти крмних репица, сточног кеља и осталих крсташица (у даљем тексту: сорта), на огледном пољу и у лабораторији, ради признавања сорте.

Члан 2.

Методама из става 1. овог правилника испитују се одређене битне особине сорте, ради утврђивања:

- 1) различитости, униформности и стабилности сорте (DUS тест);
- 2) боље производне и употребне вредности сорте (VCU тест).

Методе испитивања сорте су скуп поступака и података које предузима, односно прикупља правно лице, предузетник или физичко лице које испуњава услове прописане законом којим се уређује признавање сорти пољопривредног биља за вршење испитивања сорте (у даљем тексту: извођач огледа).

Члан 3.

Производна и употребна вредност сорте (VCU тест) утврђује се на основу резултата испитивања одређених битних особина сорте које се односе на:

- 1) принос зелене масе;
- 2) принос суве материје.

Сорта се испитује тако што се битне особине из става 1. овог члана сорте која се испитује упоређују са битним особинама једне или више сорти стандард, у складу са законом којим се уређује признавање сорти пољопривредног биља.

Члан 4.

Сорта се испитује у више одвојених огледа на огледном пољу.

Оглед из става 1. овог члана чине елементарне парцеле на којима се врши испитивање.

Огледи се изводе по плану „потпуно случајног блок система” у четири понављања, а рандомизација, односно план огледа исти је за све локалитете. Сорта се испитује на најмање три локалитета који чине мрежу огледа.

Члан 5.

Сорта се испитује на огледном пољу у складу са захтевом за признавање сорте у коме власник сорте, односно његов овлашћени заступник предлаже да се сорта, ради испитивања разврста у одговарајући оглед према врсти (кељ, крмне репице).

Сорта разврстана на начин из става 1. овог члана, ради испитивања, сеје се са сортом стандард у одређени оглед.

За испитивање на огледном пољу доставља се семе сорте које је испитаног квалитета, здравствено исправно и нетретирано.

Члан 6.

Предусев на целој површини огледног поља на коме се врши испитивање сорте не могу бити врсте из рода *Brassicaceae*.

Сорта се испитује на земљишту без депресија, земљишту добре структуре и плодности, које је пре сетве испитано на присутност земљишних штеточина, а по потреби, изводи се и предетвено третирање инсектицидима.

Количине минералних ђубрива, време и начин њихове примене, као и остале агротехничке мере примењују се приликом испитивања сорте на огледном пољу тако да буду у складу са највишим нивоом технологије гајења крмних репица и кеља.

Члан 7.

Сорта која се испитује сеје се на површини од 10 m², а чине је 10, односно 4 реда од по 5 m дужине са размаком између редова од 20 cm за репице, односно од 50 cm за кељ и размаком између парцела од 20 cm за репице, односно од 50 cm за кељ и размаком између блокова од 1 m.

Семе се сеје на дубину од 1,5 до 2 cm, зависно од особина земљишта, његове влажности и крупноће семена.

Члан 8.

У току вегетације сорте која се испитује евидентира се:

- 1) датум сетве и датум ницања (преко 50% изниклих биљака);
- 2) датум кошења (код кеља први откос на висину 12 – 15 cm од земље најкасније до 20. јуна, а код репица пре фазе цветања);
- 3) висина биљке у cm – мери се од основе до врха стабљике код 10 биљака узетих из средњег реда непосредно пред косидбу);
- 4) код сорти сточног кеља установити тежински однос лист: стабло, код 10 биљака узетих из средњег реда, а на једном понављању;
- 5) полагање биљака које се приказује оценама од један (1) до девет (9), и то:

(1) оцена 1 – значи да има од 75% до 100% полеглих биљака;

(2) оцена 3 – значи да има од 50% до 75% полеглих биљака;

- (3) оцена 5 – значи да има од 25% до 50% полеглих биљака;
- (4) оцена 7 – значи да има до 25% полеглих биљака;
- (5) оцена 9 – значи да нема полеглих биљака.

Члан 9.

У току испитивања сорте у огледном пољу, у односу на стандардну сорту, утврђује се степен присуства болести и штеточина, с тим што извођачи огледа сами евидентирају врсту и степен присуства болести.

Оцењивање отпорности сорте према болестима и штеточинама врши се по скали од један (1) до девет (9), и то:

- 1) оцена 1 – значи да има од 75% до 100% оболелих биљака;
- 2) оцена 3 – значи да има од 50% до 75% оболелих биљака;
- 3) оцена 5 – значи да има од 25% до 50% оболелих биљака;
- 4) оцена 7 – значи да има до 25% оболелих биљака;
- 5) оцена 9 – значи да нема оболелих биљака.

Члан 10.

У току производне године извођач огледа по косидби сваке сорте у огледном пољу мерењем утврђује:

- 1) принос зелене масе (kg/парцели) за свако понављање, и
- 2) принос суве материје (kg/парцели) за свако понављање.

На основу резултата добијених мерењем из става 1. овог члана израчунава се принос изражен у kg/парцели и kg/ha за све сорте у огледу.

Члан 11.

Сорта се испитује у лабораторији тако што се испитује хемијски састав зелене масе, односно тако што се испитује садржај:

- 1) сирових протеина;
- 2) сирове целулозе;
- 3) суве материје;
- 4) масти;
- 5) пепела;
- 6) БЕМ (у %).

Ради испитивања хемијског састава зелене масе из става 1. овог члана узима се просечан узорак величине 1 – 2 kg непосредно после косидбе из покошене масе са сваке парцеле, односно са сваког понављања, у другој години испитивања, при чему се узети узорци из свих понављања измешају и измери се 2 x 1 kg за хемијске анализе и утврђивање суве материје.

Члан 12.

Извођач огледа по завршеном испитивању сорте на огледном пољу евидентира: назив извођача огледа; име и презиме одговорног лица за извођење огледа; локалитет на коме се изводи оглед; тип земљишта и садржај хранљивих материја у земљишту на коме се налази огледно поље; предусев; обављене агротехничке мере; податке из чл. 8. и 10. овог правилника, као и друге податке

који утичу на принос испитиване сорте (оштећења од штеточина, природних непогода и друго).

Извођач огледа по завршеном испитивању сорте у лабораторији евидентира податке из члана 11. став 1. овог правилника, као и назив извођача огледа, одговорно лице за извођење огледа и локалитет на коме се оглед изводи.

Подаци из ст. 1. и 2. овог члана саставни су део годишњих и коначних резултата испитивања.

Члан 13.

Различитост, униформност и стабилност сорте (DUS тест) испитује се методом одређеном техничким упутством за тестирање различитости, униформности и стабилности сорте.

Члан 14.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Број: 110-00-144/2015-09
У Београду, 17. јула 2015. године

МИНИСТАР

проф. др Снежана Богосављевић Бошковић

